

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Александра Стефанова Иванова
катедра „Информатика, визуални изкуства и комуникации“
Архитектурен факултет, ВСУ „Л. Каравелов“

по процедура за заемане на академична длъжност „доцент“
в професионално направление 8.2 Изобразително изкуство „Керамика“
катедра „Керамика и дизайн на порцелан и стъкло“
Национална художествена академия

В конкурса, обявен за нуждите на катедра „Керамика и дизайн на порцелан и стъкло“ на Националната художествена академия за академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 8.2 Изобразително изкуство „Керамика“, обнародван в Държавен вестник, Брой 1 от 02.01.24 г., участват двама кандидати – гл. ас. д-р Янка Юнакова и д-р Иван Кънчев. Процедурата на конкурса съответства на изискванията на държавните и университетските нормативни документи относно заемането на академични длъжности.

Биографични данни на кандидатите

Гл. ас. д-р Янка Юнакова и д-р Иван Кънчев започват професионалното си поприще като възпитаници на СХУПИ в гр. Троян, специалност „Керамика“.

Янка Юнакова е родена на 19.09.1975 г. През 2000 г. завършва специалност "Керамика" в Националната художествена академия в София. Защитава докторска дисертация през 2015 г. в катедра "Инженерен дизайн" към Техническия университет в София с дисертационен труд „*Арт дизайнът като феномен в съвременната дизайн култура*“. От 2010 г. до 2019 г. е асистент, а след 2015 г. и гл. асистент, като преподава „Рисуване“ в катедра "Инженерен дизайн" към Техническия университет. От 2019 г. до сега работи на постоянен договор като гл. асистент в катедра „Керамика и дизайн на порцелан и стъкло“ на НХА и преподава дисциплината "Керамика". През годините д-р Юнакова реализира самостоятелни изложби и разработва научни публикации, участва в групови изложби, симпозиуми и е отличена с професионални награди (Ankaufspreis der Stadtgemeinde Kapfenberg, 3-то международно биенале за керамика, Капфенберг, Австрия и Втора награда от Симпозиум по скулптура, Златни пясъци).

Иван Кънчев е роден на 17.09.1973 г. През 2000 г. завършва специалност "Керамика" в Националната художествена академия в София, а през 2006 г. "Психология" в Русенския университет "А. Кънчев". Защитава докторска дисертация по изкуствознание и изобразителни изкуства в катедра "Скулптура" с дисертационен труд „Скулптура от керамика в България от 1896 година – края на 50-те год. на XX век”. В периода 2010-2011 г. е хоноруван преподавател по скулптура в катедра "Керамика", а от 2022 г. е хоноруван преподавател в катедра „Скулптура“ на НХА. От началото на творческата си кариера до днес д-р Кънчев реализира редица самостоятелни изложби, участва в множество международни и национални проекти в областта на визуалните изкуства и е отличен с награди и професионални грамоти (Творческа награда "Art of Unity", Ню Йорк (2021); "GOLD LIST Special Edition - The best contemporary artists of today" (2021 г., 2022 г.); Награда "Донатело" (Флоренция, Италия) на фондация EFETO ARTE (2023 г.), Награда "ЛОРЕНЦО ВЕЛИКОЛЕПНИ" на XIV FLORENCE BIENNALE 2023, Награда на MUSEUM OF THE AMERICAS - MOA 2023 г.).

От творческите биографии на двамата кандидати може да се направи заключение, че те притежават подходящо за конкурса образование и богат професионален опит.

Научна, научно-приложна и художествено-творческа дейност

За участие в конкурса гл. ас. д-р Янка Юнакова представя хабилитационен труд със заглавие „От глината към думите – кратки размисления за керамиката“. В труда са разгледани обстойно няколко теми: (1) Керамиката като разпространена и демистифицирана среда за творческо изразяване, (2) Връзката на автора с керамиката, (3) Формата, (4) Функцията, (5) Занаятът, (6) Дизайнът, (7) Обучението по „Керамика“ и (8) Представяне на седем от артистичните проекти на кандидатката:

- ОТСЕЧКИ, 2023 г.
- ШЕПА СПОМЕН, 2022 г.
- ОНЗИ ПЕЙЗАЖ, 2022 г.
- 5/5 ВОДА, 2021 г.
- ИМИТИРАЩ ПРОДУКТ, 2019 г.
- СВОБОДНА ГЕОМЕТРИЯ, 2006 г.
- ДИЗАЙН, 2019-2022 г.

Представените проекти последователно разглеждат базисни понятия в керамиката като: теми, форми, цвят, текстура и тактиленост. Чрез употребата на различни видове керамични маси и порцелан, авторката изследва технологичните правила в полза на обогатяването и се фокусира върху „необичайната изява на керамичната материя“.

Разглеждайки основополагащи за керамичното изкуство теми, чрез произведенията си д-р Янка Юнакова засяга сърцевината на творческия процес и коментира разнообразни методи и технологии за неговата реализация. Трудът е изключително информативен и полезен с разкриването на авторските подходи и позиции на кандидатката, следва ясна структура, плавен език и се отличава с прецизен и естетичен графичен дизайн (Я. Юнакова).

В творческата ѝ биография са отразени четири самостоятелни изложби, 27 участия в колективни изложби, 6 участия в симпозиуми, 5 научни публикации след 2015 г., две награди и др. Наукометричната таблица на кандидатката е попълнена точно и коректно.

За участие в конкурса д-р Иван Кънчев представя хабилитационен труд озаглавен „*Нови универсални форми*“, който засяга: (1) Творческия процес и развитието му като автор, (2) Същността на хабилитационните творби и (3) Тяхната визия. Серията от кръгли стенни пана коментира теми със социален, философски и екзистенциален характер и разкрива необичайни живописни и пластични ефекти, което се дължи на синтез от примитивна и класическа технологии. Като допълнение са приложени положителни отзиви на специалисти за качествата на хабилитационните творби. Прави впечатление, че текстът в хабилитационния труд на кандидата се състои от 3 непълни страници, което е недостатъчно, за да се постигнат заложените от автора цели.

В творческата си биография д-р Кънчев е посочил 20 самостоятелни и в съавторство изложби, около 50 международни участия в колективни изложби и представяния, около 50 общи участия в страната, около 30 международни награди и сертификати, и около 20 награди в страната. Изброени са пет кураторски проекта, половината от които в съавторство и 8 публикации, някои от които също в съавторство. Творчеството му е представено в множество специализирани издания и списания за съвременно изкуство („GOLD LIST“, „Art Market Magazine“, „The Woven Tale Press“, „Ceramics Now“, „Al-Tiba9“, „Aesthetica“, „CONTEMPORARY ART CURATORS“ и др.).

На свое заседание научното жури установи, че наукометричната таблица на д-р Иван Кънчев е попълнена некоректно, съдържа повторения, неясноти и неточности в изброените

изяви. Забележките по тях са отразени подробно в протокол от заседанието на Научното жури. Буди недоумение, защо в наукометричната си таблица д-р Кънчев посочва хабилитационен труд - публикувана монография в съответната научна област през 2021 г., „Съдът – отправна точка за творчество. 24 интервюта за българското изобразително изкуство“, след като за конкурса е представен друг хабилитационен труд озаглавен „Нови универсални форми“? На пръв поглед в наукометричната таблица на д-р Кънчев присъстват повече творчески изяви, но липсата на подробен и цялостен поглед върху разнопосочните му изяви в хабилитационния труд, както и допълнителна информация за тях (книги и сборници на хартиен или електронен носител) не позволява на рецензента да се произнесе по отношение на техните качества, макар че вероятно темите са интересни и иновативни.

Сравнявайки качеството на хабилитационните трудове и съдържанието на наукометричната информация представена от кандидатите относно тяхната научна, научно-приложна и художествено-творческа дейност, имам основание да отлича представянето на гл. ас. д-р Янка Юнакова като по-цялостно, информативно и убедително.

Учебно-педагогическа дейност

Учебно-педагогическата дейност на гл. ас. д-р Янка Юнакова се осъществява в две висши учебни заведения в София - Техническият университет и Националната художествена академия. Прави положително впечатление осмислянето на опита от преподавателската ѝ дейност в продължение на 14 г. Хабилитационният ѝ труд синтезира тази професионална и преподавателска опитност, което го превръща в достъпен и полезен източник на информация за студентите в специалностите „Керамика“ и „Дизайн на порцелан и стъкло“.

Относно учебно-педагогическата дейност на д-р Иван Кънчев, съдейки по документите подадени за конкурса, става ясно, че се осъществява в периода 2010-2011 г. като хоноруван преподавател по скулптура в катедра "Керамика" и от 2022 г. до сега в катедра „Скулптура“ на НХА. Би било добре този опит и преподавателски позиции да бъдат отразени по някакъв начин за целите на настоящия конкурс.

В този аспект на конкурса имам основание да констатирам, че гл. ас. д-р Янка Юнакова притежава в по-голяма степен опитност в преподаването, и по-конкретно на дисциплината "Керамика" в НХА, като демонстрира потенциал да сподели по адекватен начин професионалния си опит със студентите.

Оценка на личните приноси

Представеният от гл. ас. д-р Янка Юнакова хабилитационен труд, както и творческата ѝ биография, свидетелстват за автор с безспорен потенциал и значими реализации. Приносите имат изявен научно-изследователски и приложен характер и се отличават със способността на кандидатката да ги обоснове теоретично. Отнасят се основно до постигането на:

- Професионално ниво в областта на керамиката;
- Концептуален подход към керамичното производство като специфично средство за комуникация.
- Експериментаторски подход в областта на съвременната керамика и дизайна;
- Изградена методика в преподаването на дисциплината "Керамика" в НХА.

Представените от д-р Иван Кънчев хабилитационен труд и творческа биография, свидетелстват за постиженията на утвърден автор в България, с международно признание и множество значими изяви. Приносите имат предимно художествено-изследователски и приложен характер. Отнасят се основно до постигането на:

- Създаване на нови универсални синтетични форми с оригинална техника на изразяване и направа;
- Синтез между скулптура, съд, обект, мозайка, картина и триизмерна инсталация;
- Авторска интерпретация на традиционната керамична чиния чрез разработка на нови художествени методи.

Постиганията и личните приноси на двамата кандидати са впечатляващи и допринасят за развитието и утвърждаването на керамичното изкуство у нас и по света. Предимствата на гл. ас. д-р Янка Юнакова се изразяват в по-високото научно и приложно ниво на професионалната ѝ дейност, широкоспектърните ѝ реализации, както и разработената от нея методика за преподаване на дисциплината "Керамика" в НХА. В нейно лице виждам реализиран академичен преподавател, който ще продължи да се развива в областта на керамичното изкуство, като предава опитност, познание и вдъхновение на студентите в специалностите „Керамика“ и „Дизайн на порцелан и стъкло“ на Националната художествена академия.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Предвид извършения анализ и сравнение на приложените документи от двамата кандидати в конкурса, убедено предлагам гл. ас. д-р Янка Юнакова да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 8.2 Изобразително изкуство „Керамика“ за нуждите на катедра „Керамика и дизайн на порцелан и стъкло“ на Националната художествена академия.

доц. д-р Александра Стефанова Иванова